

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS

Koor de Stad. f 12.
Kantoor per post. n 14.

INCERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

behalve 35 cents regel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Beroedelingen over het

PLACÉT.

(Vervolg.)

De tweede redenaar over het placét, was de heer *Boreel van Hogelanden*, een der leden die doorgaat van onder de liberalen der Kamer te behoren.

In zijne geschiedkundige aanhalingen is die redenaar even kwistig geweest en heeft hij evenveel doorkneedde ervarenheid aan den dag gelegd, als zijn voorganger, de heer van Naamen, wij behoeven dus hier niet te herhalen, wat wij gezegd hebben, toen wij dezels redevoering nalazen. Ook sehermt de heer *Boreel* met eventveel kracht als de heer van Naamen met de wet van Germinal jaar X, waarover wij ook reeds ons gevoelen gezegd hebben. De heer *Boreel* wil bewijzen 1°. dat het hier de handhaving van de voorschriften der Grondwet in zyne harer gewigtigste bepalingen geldt. 2°. de handhaving van orde en rust in de maatschappij. 3°. dat een zuiver begrip van de souvereiniteits-regten van den Vorst de opneming in ons staatsregt van dat regt van vorstelijk placét gebiedend vordert.

Het zal wel geene melding behoeven, dat tot staving van het eerste punt dezer rede de verdraaide uitlegging van art. 194 der grondwet gebezigd wordt. De heer *Boreel* wil volstrekt dat de verplichting, welke den koning bij dat art. 194 opgelegd wordt, van te zorgen dat de godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat hem de verplichting oplegt en het regt geeft, om een stelsel van onderdrukking en van inmenging van het tijdelijk gezag op het geestelijk gezag te aanvaarden en de ingezetenen van de vrijheid te berooven, welke hun in hetzelfde hoofdstuk, bij de voorgaande artikelen geschonken is. Maar hebben de heer *Boreel* en zóó vele anderen met hem dan niet begrepen, dat indien art. 194 zóó moet verstaan, uitgelegd en toegepast worden, de onmiddellijk voorafgaande artikelen vernietigd of eene derisie worden. De heer *Boreel* legt in zijne redevoering zóó veel verwondering aan den dag voor de wijsheid der ontwerpers van de grondwet en hij verklaart ze schuldig aan het grootste onverschuldigd, door in eenen adem bepalingen neder te schrijven en weder door andere bepalingen

te vernietigen, of om te vernietigen, door daadte in schijn vrijheid te verlenen, doch daadte daartop, door een behendig ingeschoven artikel, die vrijheid weder te vernietigen.

Bij gelegenheid van dat art. 194 hebben wij vroeger reeds gevraagd, wat men zeggen zou van eenen regter, die iemand in de gevangenis zou doen opsluiten; niet omdat hij gestolen heeft, maar omdat hij niet stelen zou? Niemand kan als dief gestraft worden, voor dat hij gestolen heeft, even zoo kan tegens eene godsdienst of hare bedienaren geene maatregelen van gestrengheid of berooving van vrijheid gepleegd worden, vóór dat de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat te buiten gegaan zijn.

Maar indien de ware uitlegging van art. 194 der grondwet die van den heer *Boreel* is, dan is er geen einde aan de gevolgtrekkingen. Trouwens, het is niet alleen door het afkondigen van pausen, brieven enz. dat de godsdienstige gezindheden de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat kunnen te buiten gaan. De hervormde synode, bijv. kan zulks ook, eene vereeniging van luthersche, remonstrantische leeraars, van joodsche rabbijnen, van roomsche priesters, kunnen zulks evenzeer; één derzelve, eenigzins hooggeplaatst, kan het doen en er toe aanzetten. Indien de heer *Boreel* de ware *interpret* is van art. 194 der grondwet, heeft de koning onwedersprekelijk het regt, de Synode af te schaffen, alle godsdienstleeraren huane bediening te ontnemen, of eenen of anderen geestelijke, van welke gezindheid ook, die door kunde, deugd, of stand eenigen invloed heeft verkregen, den lande uit te zetten, alleen met voorzorg dat de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat niet te buiten gegaan worden. En indien zulks den koning eens lustte, wie zou het dan kunnen of durven wraken.

Wat meer is, de heer *Boreel* geeft inderdaad die volle beteekenis aan art. 194; wat beduiden anders deze woorden:

„De zin van deze woorden is dadelijk genoeg: daarmede meende men immers de Regering de middelen in handen te geven, en haar de verplichting tevens op te leggen, om vóór te komen, dat die hoogst wenschelijke godsdienstige zin der ingezetenen niet ten nadeele der maatschappij misbruikt werd, te belletten dat de bedienaren van de godsdienst, welligt door verkeerden ijver ge-

duzen, zich niet van den goeden invloed, dien zij kunnen en behooren uitte oefenen, bedienen, om tegenstand tegen overheid of wetten, om twist en tweedragt tusschen de ingezetenen onderling te verwekken.”

Zoo vervalt de sektengeest in de ellendigste rapsodien, wanneer hij zich onder schijn van gezonde en gegronde redeneringen verschuilen wil.

Ook de heer *Boreel* haalt den toestand der protestantsche kerkgenootschappen aan. Dit punt hebben wij reeds meermalen behandeld. Wij hebben het gezegd en herhalen het, dat zoo de een dienstbaar moet of wil zijn, dit geene reden kan opleveren, om hem, die vrij kan en wil zijn, ook in slavernij te werpen.

Vrij koddig haalt de heer *Boreel* de omstandigheid aan, dat in 1816 geen algemeen reglement voor het roomsch-katholiek kerkgenootschap werd ingevoerd, en noch koddiger schrijft de redenaar zich van de beslissing of dit te regt of te onregt geschied zij.

Het is genoeg deze woorden in het voorbijgaan aan te halen, zij behoeven geene toelichting.

Het tweede punt dat de liberale heer *Boreel* bewijzen wil is, dat het de handhaving van orde en rust in de maatschappij geldt. Zonderling genoeg begint de redenaar of spreker het betoog dezer stelling met een tafereel van al de wanordelikheden en onrust, welke de aanmatiging der wereldsche vorsten op de vrijheid der Kerk vergezeld hebben, zoodat hij kan gezegd worden juist het tegendeel te bewijzen, van hetgeen hij bewijzen wil.

Om echter aan zijn gevoelen ingang te doen vinden, roept hij eenige spookverschijnselen op, niet om overtuiging, maar om vrees te weeg te brengen. Inderdaad, wat zou het wel zijn indien welligt „in tijden van moeijelijkheid, van spanningen, tweespalt, beslissingen of oordeelvellingen van Rome omtrent zóó te teedere onderwerpen, over de Grondwet, over 's landswetten (??) of bestuur (???) ongehinderd houden worden afgekondigd?”

Stel u gerust, mijnheer *Boreel*, de Kerk u in uwe grondwetsherziening niet storen; zij zal zich met twee landswetten niet bemoeijen, mits gij in dezelve hare regten niet blijkbaar met voeten treedt of aan het geweten hare kinderen geweld aandoet; en dan nog zal geene onrust noch opstand prediken; zij heeft het immers niet gedaan, toen de uwer de

ouwen lang, hare kinderen hier te lande zoo bloedig vervolgd, zoo bitter onderdrukt heeft. Evenmin zal zij zich met uw bestuur inlaten. Wilt gij morgen republikeinsch worden, zij zal uwe republiek eerbiedigen. Wilt gij overmorgen eene absolute regering invoeren, zij zal u laten begaan. Het eenige wat gij haar niet ten kwade kunt duiden is, dat zij hare regten en belangen en die harer kinderen handhaaft.

Doch de heer Boreel is al een zeer onkundige strijder. Alle oogenblikken verradt hij de ware bedoelingen van den sektengeest. Zoo beweert hij, doch bewijzen kan hij het niet, volgens zijne eigene bekenenis, tegenbewijs is dus onnoodig, dat in 1826 de afkondiging der bullen tegen de vrijmetselarij en de andere geheime genootschappen verlangd doch voorgekomen werd. Geen wonder! voegt de Edel Mogende Heer daarbij, want in Nederland stond 's Konings Zoon aan het hoofd dier vrijmetselarij.

Ziet gij nu, Catholijken, waar men heen wil met het *placet*! De Paus zou, bijvoorbeeld, eene bulle uitvaardigen, waarbij een aflaat verleend wordt; de afkondiging daarvan zou gewenscht (gevraagd) doch voorgekomen worden, geen wonder! want in Nederland geloofde de koning of 's konings zoon niet aan de aflaten.

De toestand der protestantsche kerk komt alweder ter spraak.

„Men schijnt te meenen, dat het oogenblik gekomen is, om dat art. 194 der grondwet ten aanzien van het roomsch-katholijk kerkgenootschap ter zijde te schuiven, de verplichting der Regering tot toezigt en inzage in die kerkelijke aangelegenheden (zouwe mijnheer Boreel, waar staat die verplichting geschreven?) te doen ophouden; maar dan zal men ook gedwongen zijn om ten aanzien der andere kerkgenootschappen even zoo te handelen.”

Juist geredeneerd, mijnheer Boreel. U als protestant komt dezelfde grondwettige vrijheid toe als aan ons, Catholijken. Tracht die vrijheid te bekomen, al is het met „het laten varen ten aanzien der protestanten, van alle „die preventive maatregelen der reglementen „van 1816 en latere, die teregt of te onregt „zijn ingevoerd” en, wij hebben het reeds beloofd en herhalen onze belofte, „gij zult ons bereid vinden uwe aanspraak op vrijheid te ondersteunen, daarbij vergetende, hoezeer gij geijverd hebt om ons met u gelijk in dienstbaarheid te maken.

Tot het derde punt zijner rede overgaande, zegt de heer Boreel:

„Dat verlof wordt gevorderd voor de bullen, „brevens en alle stukken van Rome, en aldus „uit den vreemde, tot afkondiging aan de „ingezetenen van Nederland, afgezonden. Die „bullen en breven houden raadgevingen in, „wier opvolging niet van keuze afhangt; zij „houden bevelen in, die niet als die der we- „reldlijke magt aan de voorschriften der grond- „wet of aan de algemeene beginselen van „staatsrecht getoetst mogen worden, maar „blinde gehoorzaamheid eischen; en zoodanige „raadgevingen en bevelen zouden hier te lande, „zonder voorkennis en goedkeuring van 's lands

„hooge overheid, worden afgekondigd in naam „van hem, die volgens ons staatsrecht een „vreemd vorst is, aan wiens hof wij als zoo- „danig een gezant hebben afgezonden!”

Waar zouden wij eindigen indien wij al de onwaarheden, ongerijmdheden, dwaasheden en wat nog meer, welke in die weinige regelen vervat zijn moesten aanhalen?

Neen, mijnheer Boreel, de Bullen of breven—of andere stukken worden niet uit den vreemde aan de INGezetenen van Nederland afgezonden, zij gaan van het Hoofd van de Kerk uit en zijn gerigt aan de Catholijken, onverschillig of zij Nederlanders of andere landskinderen zijn. Indien wij met u die Bullen of breven in raadgevingen en bevelen splitsen willen, weet dan dat de raadgevingen niet verplichtend zijn; en dat de bevelen verplichtend zijn voor zoover zij de leer, tucht en zedeleer der Kerk betreffen. Dan gehoorzamen de Catholijken uit overtuiging (*blindelings*, zegt het hatend en hatelijk protestantisme) aan die bevelen; doch hetgeen daarin bevolen wordt heeft niets gemeens met uwe of eens anders grondwet, niets gemeens met hetwelk gij, vrij onbepaald, algemeene beginselen van staatsrecht noemt. Het geldt zaken, die tot eene geheel andere orde behooren dan de grondwet en de beginselen van staatsrecht en die dus aan dezelve niet behoeven, niet kunnen getoetst worden. Als vreemd vorst hebben wij met den Paus niets uitstaande, als dusdanig heeft hij zijne onderdanen, waartoe wij niet behooren; maar als zoodanig zendt hij ons de bevelen der Kerk niet toe, dit doet hij als Opperhoofd der Kerk; en zoo gij een gezant naar den Paus zendt, is het niet in zijne hoedanigheid van Paus, onder welke wij zijne bevelen ontvangen, maar in zijne hoedanigheid als vreemd vorst, als soeverein van dat gedeelte van Italie, waarover hij heerscht, in welke hoedanigheid wij, echter, en al de Catholijken welke buiten die Staten zijn, geene gehoorzaamheid verschuldigd zijn.

Wij gehoorzamen aan eenen vreemden vorst zegt gij. Aan eenen tijdelijken, wien gij uwe gezanten zendt? Dit is onwaar. Aan eenen geestelijken? Dit gaat u niet aan. De vrijheid van geweten bestaet hierin, dat ik aan zulke geestelijke wetten, aan zoodanigen geestelijken meester gehoorzaam, aan welke ik goedvind te gehoorzamen. Als Catholijken gehoorzamen wij aan eenen Catholijken meester, gij hebt het recht niet ons dit te verbieden, en zoo lang zijne bevelen, door ons nageleefd, de palen der gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat niet te buiten gaan, hebt gij geen recht die bevelen te onderscheppen, geene bevoegdheid, ons van de gehoorzaamheid te ontfanen.

En volgens deze redenning, welke niet weg te cijferen valt, strekt de eigene herinnering van den heer Boreel aan hetgeen, volgens zijn zeggen in 1826 voorgevallen is, ten bewijze van hetgeen men tegen de Catholijken beoogt. Trouwens indien het waar is, gelijk de heer Boreel verzekerd heeft, doch daarbij verklarende dat hij het niet bewijzen kon, dat in 1826, de afkondiging der bulle tegen de vrijmetselarij, ondanks het daartoe bestaand verlangen, ver-

hinderd is geworden, dan heeft de Regering zich aan een misbruik van magt schuldig gemaakt, en dat wel krachtens art. 194. Want het bevel van den Paus om geen deel te nemen aan de vrijmetselarij en andere geheime genootschappen en de gehoorzaamheid door de Catholijken van Nederland aan dat bevel gegeven, gingen de palen der gehoorzaamheid, aan wetten van den Staat niet te buiten. Of zou de heer Boreel het deelnemen aan de vrijmetselarij tot eene staatswet willen verheffen, omdat 's konings zoon aan het hoofd dier vrijmetselarij staat?

ITALIE.

De tijdingen uit Italie doen zien, hoe hoog de gisting der gemoederen daar opgevoerd is. Het is zeker dat bij de tijding der onlusten, welke te Messina en te Reggio hebben plaats gehad en der beweging welke zich over ganach midden-Italie: te Livorno, te Pisa, te Sienna en te Lucca, uitbreidt, het oostenrijksch kabinet zich verplicht zal achten, nieuwe maatregelen te nemen, om Lombardije te redden en de beweging te stuiten, overal waar zij het hoofd op mogt steken.

Men kan nu verzekerd zijn, dat de oostenrijksche troepen te Ferrara versterkt zullen worden en het is zelfs te vrezen, dat zij bevel zullen ontvangen, om nog verder op het pauselijk grondgebied door te dringen. Het schijnt dat in den franschen ministerraad besloten is, dat er geene sprake kan zijn eener gewapende interventie, wijl de Paus wel verre van die te verlangen, daarentegen het aanbod daarvan had afgewezen. Doch zoo Paus IX verplicht werd een beroep op Frankrijk te doen, hetzij ten gevolge der interventie van Oostenrijk, hetzij ten gevolge der volksopwinding, zou de noodzakelijkheid erkend zijn van de tegenwoordigheid van een eskader met een lager tot ontscheping op de kusten der Adriatische zee. Dit ten gevolge zijn, naar men zegt, de noodige bevelen naar Toulon gezonden om de inscheping van 7 a 800 man op eenige oorlogschepen, die zonder verwijl zich met het eskader van den admiraal Trehouart zullen moeten voegen, te bewerkstelligen.

De zich thans te Rome bevindende kardinalen zijn den 3en op het Quirinaal bijeengekomen om eene diplomatieke conferencie te houden over hetgeen in de zaak van Ferrara zou aangevangen worden. Men verzekert dat die vergadering met eenparige stemmen beslist heeft, dat met klem de ontzuining der stad Ferrara door de oostenrijksche troepen zou gesocht worden als eerste voorwaarde, welke de onderhandelingen over het artikel van het congres betreffende de citadel moet vooraf gaan.

Indien men geloof mag hechten aan de *Augsb. Zeit*, is de Palermitane eene zamenzwering ontdekt, met het doel om de onafhankelijkheid van Sicilië te verkrijgen en de kroon over dat eiland aan de prins van Capua te schenken. Men weet niet of de prins zelf eenig aandeel in die zamenzwering heeft. Een aantal officieren der artillerie zouden in hechtenis genomen zijn.

— Uit Livorno schrijft men van den 9 september, dat na de vertooring, welke den 4en plaats gehad, de opgewondenheid steeds grooter geworden was. Alle zaken stonden stil, het volk was onophoudelijk op de straten, militaire wandelingen, met de trommels voorop, houdende. De werking van het gouvernement was geheel verlamd. De troepen hadden hare vanden vanden de driekleurige italiaansche kokarde aangenomen en met het volk gemeene zaak gemaakt. Het *Te Deum* gezongen en de geestelijken met nationale banier, in tegenwoordigheid eener telbare nedergeknielden menigte gezegend.

gelegenheid heeft de professor Montanelli; van Pisa, eene krachtige redevoering uitgesproken welke zijn gehoor zeer getroffen heeft. Hij heeft gezegd dat men zich tot den wederstand gereed maken en door de kracht van wapens de onafhankelijkheid van Italië moest verwinnen.

De commissie, belast met de regeling van het feest van den 8 had een programma gereed gemaakt, hetwelk nauwkeurig ingevogd is. Al de parochien der stad en der omliggende gemeenten moesten bijeenkomen. Zij trokken in optocht voort, met de geestelijken aan het hoofd. Men heeft een *Te Deum* ter eere van den Paus en den groot-hertog gezongen. Een standbeeld van dien vorst is onthuld onder het gejuich der menigte en er werden warme redevoeringen gehouden. De orde van den dag schreef aan een elk voor, de drie-kleurige kokarde, met de kleuren van den Paus vereenigd, aan te nemen. Een ooggetuige verklaart, nooit eene zoo hoog opgedrevene verruiging gezien te hebben.

Bij den hertog van Lucca schijnt eene plotselinge verandering plaats gehad te hebben. Te Livorno heeft men in de kerken openbare dankoefeningen gehouden voor het herstel der eendragt tusschen den vorst en zijne onderdanen. Van zijne zijde heeft de erfprins van Lucca, die weinige dagen te voren eenen algemeenen opstand veroorzaakt had door de maatregelen, welke hij tegen de vrijheidsgezinden had genomen, heeft, naar men verzekert, onder de vensters van zijn paleis aan de vergaderde menigte eene driekleurige vlag gegeven. De inwoners van Lucca hebben den kreet doen hooren van *Leve Karel Lodewijk, koning van Italië*.

Op eene uitnoodiging, geteekend *Italië*, welke bij duizenden van afdrukken verspreid was, is de stad Genua in den avond van den 8 verlicht geweest. Er was in de straten eene ontelbare menigte volks, welke rondging onder het roepen van *Leve Pius IX! Leve de onafhankelijkheid van Italië! Weg met de Oostenrijkers! Leve Karel Albert, koning van Italië!* Men heeft zich onder de vensters van den consul des groot-hertogs van Toskanen begeven, om hem blijk te geven van goedkeuring der laatste, door den groot-hertog genomen maatregelen te geven. Men heeft overigens geene hervormingen gevraagd en noch over vrijheid van drukpers, noch over burgerwacht gesproken.

De volksfeesten voor de ontvangst van den nieuwen aartsbisschop van Milaan, die den 5 september moesten plaats hebben, doch door het ongunstig weder verhinderd werden, zijn den 8 gevierd.

De bevolking begaf zich in massa naar het plein Fontana onder het roepen van: *Leve Romill! Leve Pius IX! Leve Italië!* Eensklaps rukten 5 à 600 personen langs de poort van Tessin aan en scharen zich op het plein in slagorde, terwijl zij het loflied van Pius IX, door Rossini vervaardigd, aanheffen. De politie zond onmiddellijk eene compagnie gardes en gendarmen te paard uit, om de eenige duizenden menschen, die toen op het plein Fontana verzameld waren, uit een te drijven. Niets kan het woedend zijn wanorde, hetwelk daarop volgde, beschrijven. De 5 of 600 man uit het volk boden wederstand en werden geweld, met geweld onder het roepen van weg met de politie! weg met Oostenrijk! De zaak werd zoo ernstig, dat de nieuwe aartsbisschop op het plein verscheen, vergezeld van den heer Stroppi, lid van den stedelijken raad. Dezen gelukte het eindelijk naar zich te doen hooren, door het volk zijne kameraden en vrienden te noemen.

— De organisatie der burgerwacht in de Pauselijke Staten wordt met ijver voortgezet. Er heerscht tusschen den vorst en het volk eene goede verstandhouding, eene eenparigheid van werking, welke men kunnen nalaten, in deze even als in alle andere zaken, alle moeilijkheden uit den weg te ruimen. Men leest in de *Bilancia*, het half-officieel

blad van Rome, eenen brief van den Paus aan den opperbevelhebber der burgerwacht en eene dag-order van dezen laatste, welke een nieuw bewijs opleveren der eendragt tusschen den Paus en de natie.

Men meldt uit Rome de aankomst van eenen afgezant der Vereenigde Staten van Amerika, den heer Cauwel, belast om met de pauselijke regering een traktaat van handel en vriendschap te sluiten. Dit traktaat zal tot grondslag verstrekken tot het vestigen van diplomatieke betrekkingen tusschen de beide Staten. Men spreekt ook van de aanstaande zending van eenen nuncius des Pausen naar Washington.

EGYPTE.

Te Mansoura heeft een voorval plaats gehad, hetwelk veel gerucht heeft gemaakt. Een christen had het mahomedisme omhelsd, en nu wilde de cadi zijne kinderen dwingen, om insgelijks hanne godsdienst te verlaten; doch zij weigerden volks standvastig. Hunnen tegenstand willende overwinnen liet de cadi hen in de gevangenis werpen, alwaar zij de hevigste folteringen leden, zonder van hun vast besluit af te gaan. Het gedrag van den cadi kwam den onderkoning ter ooren; hij werd onmiddellijk van zijne betrekking ontzet en de kinderen van den renegaat in vrijheid gesteld.

ZWITSERLAND.

Op dingsdag 31 augustus hebben de tien parochien van het dekanaat van het H. Kruis: Gevistes, Villaro-sur-Glane, Maloran, Belfaux, Grolley, Courtion, Villarepos, Cressier-sur-Morat, Cormondes en Barberêche zich te Belfaux vereenigd, om Gods almachtige bescherming af te smeeken bij de gevaren, welke ons bedreigen. De eerwaardige heer Sansoneus, Pastoor van Belfaux, verrichtte de H. Dienst. Aan beide zijden van het altaar wapperden de oorlogsbaniëren, rond welke de dapperen zich op het uur des strijds zullen scharen. *God en het vaderland; Maria, hulp der Christenen*, is de vereenigingskreet en zal ook de zegekreet wezen.

Na het evangelie beklom de E. P. Charles, guardian van het klooster der Capucijnen, den kansel en sprak voor eene vergadering van meer dan 4000 menschen eene schitterende rede uit.

DUITSCHLAND.

De *Augsb. Zeit* deelt eenen brief uit Frankfort mede, waarin gezegd wordt dat alles, wat de dagbladen over de beraadslagingen van de duitsche Bondsvergadering betrekkelijk de drukpers, gemeld hebben, van grond onthoort is. Tot heden is geen enkel besluit genomen, doch het schijnt dat de denkwijze dier vergadering over de drukpers alles behalve gunstig is. De kwestie is overigens in handen gesteld eener commissie, die haar rapport nog niet uitgebragt heeft.

— De heer von Rochou, minister van binnenlandsche zaken en voorzitter van den ministerraad te Berlijn, is te Aken, waarheen hij zich begeven had, om de baden te gebruiken, overleden.

— Dr. Dollinger, een der vermaardste geschiedschrijvers van Duitschland, kanunnik van het kapittel van Munchen, is door den koning ontslagen uit zijne betrekking van hoogleeraar der kanselwelsprekendheid bij de hoogeschool te Munchen.

De koning heeft tot buitengewoon hoogleeraar in de regten bij dezelfde hoogeschool benoemd den heer Conrad Maurer, zoon van den minister van justitie, schrijver van een vermaard werk over den oorsprong van het duitsche regt.

— Uit Trier verneemt men dat Mgr. Muller, gekozen bisschop van Munster, zijne bediening als vicaris-generaal van het bisdom van Trier heeft nedergelegd en dat de kanunnik en kerkelijke raad Martini onmiddellijk met die bediening is bekleed geworden. Deze aftreding doet denken dat Mgr. Muller spoedig in staat zal gesteld worden, om het beheer over zijn nieuw bisdom te aanvaarden. Men verneemt tevens dat de apostolische breve, aan den aartsbisschop van Keulen gerigt en waarbij de rationalistische leerstellingen van Hermès veroordeeld en tevens de vermetele uitlegging der Hermesianen van de vermaarde Encyclica, door den thans regerenden Paus aan al de bisschoppen der christenwereld, afgekeurd worden, eenen diepen indruk en tevens den verblijvendsten troost onder al de Catholijken van Duitschland te weeg heeft gebracht. De bestrijders der Kerk zelfs hebben de krachtvolle taal dier breve toegejuicht.

ENGLAND.

LONDEN 13 september. Door den terugkeer van het gunstig weder overgehaald, heeft de koningin haar verblijf in Schotland verlengd en zal zij dus eerst in de volgende week te Osborn-House aankomen.

— De faillieten gaan steeds voort. Heden kondigt men dat aan van een der eerste huizen van Londen: dat der heeren Gower, Neveu en Co. Dit huis schijnt groote verliezen in de spoorwegendeelen en in de leening van don Carlos geleden te hebben. De *Times* schat het passief op 800,000 p. st.; de *Daily-News* op een millioen p. st.

— Het failliet der heeren Denny en Co. te Glasgow bevestigt zich insgelijks. Het passief van dit huis wordt geschat op 212,000 p. st. en het actief op 75,000 p. st. Een ander aanzienlijk huis van Glasgow, dat van den heer Mathew Prestou, wever, is insgelijks failliet met een passief van 50,000 p. st.

— De invoer van vee uit vreemde landen gaat steeds voort. In de afgelopen week zijn in de havens van Londen, Hull en Harwich 2,626 stuks hoornvee, 7,000 schapen en 320 varkens ingevoerd. Holland heeft meer dan drie vierden van deze hoeveelheden geleverd.

— De ketel van een der stoombooten welke de dienst op de Teems, tegen een penny verrigten, is li. zaterdag in den namiddag gesprongen. Men zegt dat het getal der passagiers meer dan duizend bedroeg. Bij het afzenden van het bericht, had men nog geen enkel slagtoffer van den dood kunnen redden.

SPANJE.

MADRID, 9 september. De heer Pacheco heeft zijne benoeming ontvangen als ambassadeur te Rome, met een traktement van 15,000 piasters.

— Het schijnt dat de kwestie wegens de oproeping der Cortès voor alsnog ter zijde gesteld is.

— Men zegt dat de heer Mazarredo naar de ambassade van Londen streeft en dat de heer Cabestoni benoemd is tot gouverneur van Madrid.

— De verdeeldheid wordt steeds grooter in het ministerie. De progressisten beklagen zich dat het zich niet openhartig genoeg met hen aansluit; de gematigden rekenen het de amnestie welke het hand aan de Carlismen overgeeft, en zijne toegevendheid jegens Engeland, van welks ondersteuning het niet verzekerd is, als even zoo vele misdaden aan. Een van beide, zegt hun orgaan, of het Carlismus en de revolutionairen zijn, vereenigd, sterk genoeg om even als in Portugal, Isabella II te onttronen, eene gebeurtenis in welke vooruitzigt lord Palmerston nu reeds zijn hof bij den graaf de Montemolin maakt, of de burgeroorlog zal voortduren, zoo als in Portugal, en dan zal lord Palmerston daar zijn, om zijne bescherming aan Isabella II te leenen, onder twee kleine voorwaarden: het traktaat betrekkelijk de katoenen, hetwelk onze nijverheid in den grond zal boren, en de onterving der doorluchtige zuster der koningin van Spanje.

FRANKRIJK.

PARIJS 14 september. De maarschalk hertog van Reggio (generaal Oudinot) gouverneur van het Invalidenhuis, is heden avond ten zes ure overleden.

— Het is waarschijnlijk dat de maarschalk Soult, hertog van Dalmatie, die zijn ontslag als voorzitter van den raad heeft ingezonden, tot gouverneur van het Invalidenhuis, ter vervanging van den maarschalk, hertog van Reggio, benoemd zal worden.

— De heer Guizot is te Parijs gekomen. Men zegt dat zijne komst geen ander doel heeft dan de ontvangst van den ambassadeur van Perzie.

— De bisschop van Algiers heeft li. maandag de hoofdstad, waar zijne zaken geëindigd zijn verlaten. De prelaat begeeft zich naar Rouanne om zijnen ouden vader nogmaals te omhelzen; van daar zal hij eenige dagen te Lyon gaan doorbrengen en zich eindelijk te Toulon inschepen, om naar zijne geliefde kerk, welke hij, om gewichtige zaken, voor eenige maanden heeft moeten verlaten, weder te keeren. Men zegt dat hij de reis met den hertog van Aumale doen zal.

— De nieuwgeborene prins, zoon van den hertog van Aumale, heeft de natie ontvangen van Henri-Leopold-Philipp-Marie, hertog van Guise. De geboorte akte is geteekend door koning Lodewijk-Filips, de koningin, den hertog van Aumale, den

graaf van Parijs, de hertogin weduwe van Orleans, den hertog van Chartres, den prins en de prinses van van Joinville, den hertog en de hertogin van Montpensier, Adelaïde d'Orleans, zuster des konings, Philippus van Württemberg, zoon van prinses Maria. De heeren Hebert, Guizot, Trezel, Jayr, Salvandy, Jacqueminot, T. Sebastiani, baron Athalin, Barthe, den hertog Decazes, E. Cauchy en Pasquier.

NEEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 17 september.

— Registeren werd alhier de vierde verjaardag van Z. K. H. Willem Frederik Maurits Alexander Hendrik Karel, jonsten zoon van Z. K. H. den prins van Oranje, op de gewone wijze gevierd.

— Wij hebben in ons vorig nummer reeds gemeld, dat de heeren Rouppe van der Voort en Jhr. J. B. Verheyen tot kiezers voor deze stad benoemd waren. Naar wij nader vernemen hebben de heer mr. A. Borret, staatsraad gouverneur der provincie, en Jhr. Ridder de van der Schueren, na de gekozenen, de meeste stemmen bekomen. Het was ons bekend, dat tegenover de door ons voorgestelde kandidaten, de heer gouverneur der provincie en de heer secretaris der stad gesteld waren. Wij hielden ons echter overtuigd, dat die kandidaten zichzelf niet opgedaan hadden. Over de keuze dier personen tot kandidaten voor het kiezerskollegie zullen wij nu evenmin als toen uitwijden; doch kunnen niet nalaten te doen opmerken, dat de door ons voorgestelde kandidaten al van zeer veel gewigt moeten geacht zijn, wijl zij, voor wien het genoeg is, dat iemand of iets door de publieke opinie wordt voorgedragen of beschermd, om dat iemand of iets, ongeacht alle andere beschouwingen, te bestrijden, gemeend hebben zulke kandidaten tegenover de door ons voorgestelde te plaatsen; want behalve de achtung welke hen onringt, behoeven wij voorzeker niet te wijzen op de drijfveren van anderen aard, welke velen, die nog, door veelal en althans in dit geval, ongegronde vooroordeelen behebt zijn, zouden nopen, hunne stem aan de laatst opgegevene kandidaten te geven; wij bedoelen hier degenen, die vermeenen, daarbij iets te winnen of te verliezen te hebben, zij die iets bezitten, of iets hopen enz. Was het intusschen reeds voor ons eene overtuiging van de doelmaticheid onder vordrag, dat men haar met zulke hevig werkende middelen dacht te moeten bestrijden, zoudanig zelfs, dat eene nederlaag nog eene zegepraal zou blijven, thans, nu een der door ons voorgestelde kandidaten over een der daartegen overgestelde concurrenten gezegepraald heeft en de tweede het meest nabij de verkiesing is geweest, vermeenen wij gerust te mogen volhouden, dat de door ons gedane voordragt, wenzelijk de steun en de behoeve der publieke opinie was. Tegen de verkiesing van Jonkhr. J. B. Verheyen, zouden wij niets kunnen inbrengen, wij zouden haar zelfs toejuichen, indien wij niet innig overtuigd waren, dat het kiezerschap, en *principes* onbestaanbaar is met zijne betrekking.

EINDHOVEN 16 september. Gisteren namiddag is binnen deze stad overleden de HoogWelgeboren heer jonkheer Mr. D. Bowier, regter in de arrondissementen-regtbank alhier, adjunct-housvester in het derde jagtdistrict, schoolopziener in het eerste district (2e gedeelte) en secretaris der Ridderschap van dit gewest.

Door de stemgeregtigden zijn tot leden van het kies-collegie voor deze stad benoemd de heeren E. M. Jonkhoud, F. Smits Jtz. en W. Hermans, en zulks ter vervanging van de heeren A. van de Moedijk, jonkheer J. J. Smits van Eekart en D. van Espen overleden.

's GRAVENHAGE 15 sept. Naar men verneemt is de reis van H. K. H. de Prinses van Oranje naar Stuttgardt, bepaald op aanstaanden Dingsdag, H. K. H. zal drie of vier weken aldaar verblijven, en op H.D. terugreis de steden Weenen, Praag en Berlijn bezoeken.

Z. M. de koning, die zich thans weder te Weimar bevindt en zeer welvarend is, wordt in den nacht van aanstaanden zondag op maandag in de residentie terug verwacht. H. D. zal met het stoornij de Leeuw, hetwelk den 16 dezer naar Busseldorp vertrekt, terug keeren.

Men verzekert dat baron Schimmelpenninck, die tot gouverneur der provincie Gelderland benoemd is, voornemens is te bedanken voor de betrekkingen van lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en van kanselier der beide orden van den Nederlandschen Leeuw, die hij thans bekleedt.

(A. C.)

Advertentien.

Mr. B. HARTOGENSIS.
Adverteert dat hij een KANTOOR te 's Hage heeft opgericht en zich belast met Invoeringen van Gelden en bezorging van belangen bij de Administratie.

Bij Vonnis der Arrondissements Regtbank van 's Hertogenbosch d. d. 15 September 1847, is **CORNELIS GEBRITZON SCURELDERS**, Koopman, wonende te Veen, Kanton Heusden, verklaard in staat van Faillissement en dat Faillissement aangevangen den 11 september jl. Bij hetzelfde Vonnis is tot Regter-Commissaris benoemd **Mr. VAN DER DOES DE WILLEBOIS** en tot Curator **Mr. P. F. VAN COOTH**, Advocaat te 's Hertogenbosch.

De Notaris **MOETUIJSEN**, residerende te Vught, heeft voor de Erven Wijlen den Heer **W. C. H. TRET**,

Provisieel Publiek **VERKOOCHT,**

Onder Vught. VIER KAPITALE BOUWHOEVEN,

genaamd de 1e, 2e, 3e en 4e Bergenshuizensche Hoeven, enz., te zamen eene grootte uitmakende van ongeveer 100 Bunders en bij gedrukte Billetten in 16 koopen omschreven, als:

- 1e Koop. De 1ste HOEVE met HEERENHUIS, Cum Annexis, groot ruim 20 Bunders. Ingezet met de slagen... f 5,750.00.
- 2e Koop. De 2e HOEVE, C. A., groot circa 12 B., ingezet als voor... f 2,550.00.
- 3e Koop. De 3e HOEVE, C. A., groot circa 15 B., ingezet als voor... f 2,625.00.
- 4e Koop. De 4e HOEVE, C. A., groot circa 14 B., ingezet als voor... f 3,400.00.
- 5e Koop. Drie ARBEIDERSWONINGEN, C. A. groot circa 4 B., ingezet als voor f 900.00.
- 6e Koop. Een MASTBOSCH en HEIDE, groot 3 B., ingezet als voor... f 145.00.
- 7e Koop. Zeven Perceelen BOUW- en WEILAND, C. A., groot circa 4 B., ingezet als voor... f 185.00.
- 8e Koop. Vier Perceelen GROES-WEILAND, C. A., groot circa 4 B., ingezet als voor f 470.00.
- 9e Koop. Een Perceel SCHAARBOSCH, C. A., groot circa 1 B., ingezet als voor f 200.00.
- 10e Koop. Een Perceel HEIDE en TURFVELD, C. A., groot circa 1 B., ingezet als voor... f 25.00.
- 11e Koop. Twee Perceelen SCHAARBOSCH en BOOMEN, C. A., groot circa 1 B., ingezet als voor... f 85.00.
- 12e Koop. Een Perceel TURFVELD en MOERAS, C. A., groot 51 Roeden, ingezet als voor... f 25.00.
- 13e Koop. 24 aan elkander gelegen Perceelen BOUW- en WEILAND, MASTBOSCHEN, DREVEN met BOOMEN en SCHAARBOUT, genaamd Vijverbosch, C. A., groot circa 13 B., ingezet als voor... f 805.00.
- 14e Koop. 13 Perceelen WEILAND met SCHAARBOSCH en DREVEN, C. A., groot circa 5 B., ingezet als voor... f 300.00.
- 15e Koop. 4 Perceelen SCHAARBOSCH en HEIDEN, C. A., groot circa 3 B., ingezet als voor... f 110.00.

Onder Esch.

16e Koop. Een Perceel HOOLAND, in het Halschebroek, groot circa 2 B., ingezet als voor... f 425.00.

De Massa van den 6e en 7e Koop, ingezet als voor... f 330.00. Idem van den 14e en 15e Koop, ingezet als voor... f 350.00. Generale Massa van den 1e tot en met den 16e Koop, ingezet als voor... f 23,250.00.

De GOEDEREN zijn Verhuurd.

- 1e Hoeve. Aan **M. VAN SLEEUWEN**, (buiten de HEERENHUIZINGE) voor f 328.00. en liet Leveren van 13 Mudden, 5 Schepels Rogge.
 - 2e » Aan **J. J. VAN DER BRUGGEN**, voor... » 190.00.
 - 3e » Aan **W. DE JONG**, voor... » 230.00.
 - 4e » Aan **J. VAN KRIEKEN**, voor... » 220.00.
- De ARBEIDERS-WONINGEN bij **G. VUGTS**, c. s., voor... » 117.00. Thans onverhuurde gedeelte LAND... » 75.00. De jaarlijksche HOUTWAS... » 350.00.

f 1510.00:

De 1e, 2e, 3e en 4e Koopen zijn belast met 13 Mudden, 15 Schepels Rogge en 2 Chijnsoen, te zamen f 6,30.

De Finale Verkoop zal geschieden te 's Hertogenbosch, in het Eindhovensche Koffiehuis, bewoond bij de Wed. **J. ANDRÉER**, op Dingsdag den 28 September 1847, des namiddags ten vijf ure.

Informatie te bekomen bij den Heer **J. M. TRET**, te 's Hertogenbosch, en ten Kantore van gemelden Notaris te Vught, alwaar eene Kaart van de Goederen aanwezig is.

Grainmarkt

van 's HERTOGENBOSCH. Woensdag en Donderdag, 13 en 14 Septemb. NIEUWE ROGGE f 7.35, f 7.85 a f 8.10. NIEUWE BOKWELT f 6.65 a f 7.50 f 8.10. NIEUWE HAVEN f 3.35 f 3.85.

De zetting van het Roggebrood is voor deze stad 33½ cents de drie Nederlandsche ponden; het Nederl. pond Boter f 0.80 a f 0.86.

Voor het Brood-District Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 17 Sept. 1847, des middags ten 12 ure, 20 cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-District Vught, te rekenen van vrijdag 17 Sept. 1847 des morgens ten acht ure, op 30 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het brood-district Uden, te rekenen van vrijdag den 17 Sept. 1847, op 30 Cents de 3 Ned. ponden geregeld.

Voor het Brood-District Ravenstein te rekenen van Zondag den 19 Sept. 1847, op 5½ cents de 5 Ned. ponden geregeld.

AMSTERDAM, 15 September.

Tarwe met goeden handel tot vorige prijzen. In entr.: 126 p. Odessa f 375; 127 p. b. Pool. f 410; 128 p. f. Rist. f 464; 127 p. r. Silz. f 360; 126 p. b. Pool. f 394; 129 p. o. b. Pool. f 440; 123 p. o. b. dito f 375. Rogge tot vorige prijzen met eenige handel aan coüs; 118 p. Odessa f 227; 116 p. Arch. f 205; 117 p. Petersb. f 205, 207, 208; 118 p. Riga f 210; 125, 126 p. n. Geld. f 252, 253; 120 p. Odessa f 235. Garst; 103 p. Turksche f 170.

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 15 September ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 54½, 55½. Dito 3 pCt. 67½. Dito 3 pCt. rescontie 67½. Certific. 4 pCt. 87½. Handelsl. 166½, 1. Ardoin 510 p. st. 18½, 19½. Dito Coupons 132½, 2. Spanje Binaal 23½, 23. Port. de Lond. 4 pCt. 25½, 2. Oude Russen 104, 103½. Dito Stedelijc ed Co. 88½. Metalliek 2½ pCt. 51½. Mexik. 5 pCt. 18½.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren DE MAAS te Grave en van de Dinsche 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DA- TUMS	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 'S BOSCH.			
	BOVEN AP.	GEVASSEN.	GEVASSEN.	BOVEN O.	ONDER O.	GEVASSEN.	GEVASSEN.	
Sept. 15	ell. 5	dm. 32	dm. 2	ellen 1	dm. 17	dm. 17	dm. 7	
16	5	31	1	1	17	17	7	
17	»	»	»	»	1	00	17	
»	»	»	»	»	»	»	»	

De O. te 's Bosch is 4 el. 11 duim boven AP. Hoogte van den Rijn te Keulen, 14 sept. 14 voet 0 duim. Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY.